

W Y D A N I E   S P E C J A L N E

niezależność

PISMO NIEZALEZNEGO SAMORZĄDNEGO ZWIĄZKU ZAWODOWEGO „SOLIDARNOŚĆ” - REGION MAZOWSZE

NTO

**Informator wewnętrzny
dla kół nauki - techniki
oświaty**

NSZZ *Solidarność* REGION
MAZOWSZE

Warszawa

10.01.1981

W OBRONIE PRASY ZWIĄZKOWEJ

Pierwszy numer "Wolnego Związkowca" ukazał się 15.09.80 w wyniku porozumienia o zakończeniu strajku w Hucie Katowice. Dwaj sygnatariusze tego porozumienia, Z.Kupisiewicz i W.Tatko, są członkami redakcji "WZ".

"Wolny Związkowiec" ukazuje się dwa razy w tygodniu w nakładzie 50 tys. egzemplarzy. Do tej pory wydano 32 numery, szeroko znane na Śląsku i w Zagłębiu.

Pismo zyskało sobie czytelników i przyjaciół wśród członków "Solidarności" w całej Polsce oraz wrogów w aparacie państwowym, zwłaszcza na Śląsku. Już 9 numer z dn.8.10.80 ukazał się z "białą plamą". Nie ukazał się w ogóle nr 28 zawierający, m.in. rezultaty wspólnej kontroli przeprowadzonej przez NIK i "Solidarność" w Hucie Katowice.

22 grudnia 1980 r. zarząd "Solidarności" w Hucie otrzymał pismo następującej treści:

GUKPPIW Delegatura w Katowicach
Mariaska 1
40-957 Katowice

Katowice 22.12.1980

DKa - 083/3/80

Ob. Andrzej Grzybowski
Przewodniczący Zarządu Zakładowego
NSZZ "Solidarność"
w Hucie Katowice

Po rejestracji NSZZ "Solidarność" i uzyskaniu przez ten związek osobowości prawnej GUKPPIW oczekuje legalizacji poczynił wydawni - czych realizowanych przez Zarząd Zakładowy NSZZ "Solidarność" w Hucie Katowice, w szczególności dotyczy to czasopisma "Wolny Związkowiec" oraz innych druków nie przeznaczonych na wewnętrzny użytek organizacji związkowej Kombinatu.

W oparciu o Dekret o utworzeniu GUKPPIW z dnia 5 lipca 1946 /DU 34 poz.210 z późniejszymi zmianami/ oraz Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 kwietnia 1975 r. w sprawie zakresu i trybu sprawowania kontroli przez GUKPPIW /DU 13 poz.75/, wyjaśniam co następuje:

1. Wydawanie czasopism wymaga zezwolenia prezesa GUKPPIW. Zgodnie z przyjętym aktualnie trybem postępowania, z wnioskiem o zezwolenie na wydawanie biuletynu "Wolny Związkowiec" należy wystąpić do Mieszanej Komisji Roboczej działającej w Warszawie pod przewodnictwem rzecznika prasowego rządu J. Bareckiego. W Komisji tej "Solidarność" jest reprezentowana przez swego rzecznika Modzelewskiego.
2. Treść biuletynu podlega kontroli GUKPPIW. W celu uzyskania zgody na rozpowszechnianie "Wolnego Związkowca" teksty przed wydrukowaniem winny być przedstawione do kontroli w Delegaturze w Katowicach.
3. To samo dotyczy innych druków przeznaczonych do rozpowszechniania, a zwłaszcza ulotek i plakatów. Od kontroli zwolnione są druki służące na wyłączny użytek związku zawodowego, jak np. formularze, deklaracje członkowskie, teksty statutu itp.

Wyrażając nadzieję, że Zarząd Zakładowy NSZZ "Solidarność" zechce skorzystać z przedłożonych informacji jednocześnie nadmieniam, że nie zastosowanie się do obowiązujących przepisów będzie musiało zostać potraktowane jako uchylanie się od nadzoru i kontroli, określonej w dekreście o utworzeniu GUKPPIW wraz ze wszystkimi tego faktu konsekwencjami.

Do wiadomości:

Naczelny Dyrektor Kombinatu
"Huty Katowice"
Ob. St. Bednarczyk

/-/ Dyr. St. Dąbrowski

OSWIADCZENIE

Warszawa, 9.01.81

Samo istnienie ruchu "Solidarność" w życiu społecznym i politycznym stanowi precedens oparty na porozumieniach zawartych między reprezentacjami załóg strajkujących, a przedstawicielami rządu PRL. Decyzje te stworzyły konieczność dostosowania naszego systemu prawnego do potrzeb nowej sytuacji społecznej w Polsce.

Wymaga to unormowania całości spraw związanych z istnieniem i działalnością NSZZ "Solidarność", a więc również i wydawnictw tego Związku. Wydawnictwa te zostały utworzone jeszcze w czasie strajków lub bezpośrednio po ich ustaniu, przy czym powstawały one i funkcjonowały z pominięciem przepisów regulujących działanie GUKPPIW. Zarówno władze państwowe, jak i kierownictwo Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk przyjęły ten fakt do wiadomości i nie wyrażały sprzeciwu wobec zaistniałej praktyki.

Znajduje ona zresztą uzasadnienie w art. 19 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, deklarującego prawo każdego człowieka do swobodnego wyrażania opinii, które obejmuje swobodę poszukiwania, otrzymywania i rozpowszechniania wszelkich informacji /załącznik do Dziennika Ustaw nr 38 z 1977 r./. Przepis ten w połączeniu z art. 83 Konstytucji PRL przewidującym wolność słowa bez żadnych ograniczeń - stanowi zasadniczą podstawę prawną istnienia wydawnictw NSZZ "Solidarność".

Działalność Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk została uznana za jeden z czynników, który - szczególnie w ostatnim dziesięcioleciu - wyrządził niepowetowane szkody w życiu społecznym, politycznym i kulturalnym. Na tym tle zaznaczyło się powszechne dążenie do ograniczenia zakresu działalności tego urzędu i podporządkowania jej społecznej kontroli. Wyrazem tej opinii stał się pkt 3 Porozumienia Gdańskiego przewidujący wniesienie pod obrady Sejmu projektu ustawy o cenzurze. Powszechnie aprobowany społeczny projekt ustawy, będący podstawą obecnych prac legislacyjnych nie przewiduje cenzurowania periodyków związkowych przeznaczonych do rozpowszechniania wśród członków związków zawodowych, a taki charakter mają nasze wydawnictwa. Z przyczyn niezależnych od NSZZ "Solidarność" wniesienie projektu ustawy do Sejmu zostało opóźnione.

Niezależnie od tego opóźnienia wydawnictwa NSZZ "Solidarność" w dalszym ciągu rozwijały się, nie budząc żadnych oficjalnych zastrzeżeń ze strony władz państwowych, co przez czynniki związkowe traktowane było jako przyjęcie istnienia tych wydawnictw w ich obecnym kształcie do aprobującej wiadomości rządu. Fakt ten traktujemy jako prostą konsekwencję niepisanych postanowień istniejącej umowy.

W tej sytuacji żądanie Delegatury Katowickiej GUKPPIW poddania cen-

zurze prewencyjnej pisma "Wolny Związkowiec" wydawanego w Hucie Katowice, stanowi naruszenie wspomnianego na wstępie precedensu i złamanie dotychczasowej umowy per facta concludentia. Fakt podporządkowania GUKPPIw prezesowi Rady Ministrów, a więc szefowi rządu, będącego w zakresie spraw interesujących masę członkowskie "Solidarności" partnerem tego związku, stawia - w świetle żądania GUKPPIw w Katowicach - pod znakiem zapytania możliwość publicznego wyrażania opinii związkowców sprzecznych ze stanowiskiem rządu w konkretnych sprawach. Dlatego też żądanie to nie ma nic wspólnego z ochroną porządku prawnego w PRL, którego istnienie niezależnych wydawnictw związkowych dotychczas nie podważało, a ma na celu ograniczenie swobody działania NSZZ "Solidarność" w PRL.

KOMISJA ZAKŁADOWA NSZZ "SOLIDARNOSC" przy KRAJOWYM WYDAWNICTWIE CZASOPISM RSW "PRASA-KSIAZKA-RUCH"

KOMISJA ZAKŁADOWA NSZZ "SOLIDARNOSC" przy WYDAWNICTWIE WSPOLCZESNYM RSW "PRASA-KSIAZKA-RUCH"

TYMCZASOWA POROZUMIEWAWCZA KOMISJA KOŁ NSZZ "SOLIDARNOSC" REDACJI WARSZAWSKIEGO WYDAWNICTWA PRASOWEGO RSW "PRASA-KSIAZKA-RUCH"

KOMISJA ZAKŁADOWA NSZZ "SOLIDARNOSC" przy WYDAWNICTWIE "PRASA ZSL"

KOMISJA ZAKŁADOWA NSZZ "SOLIDARNOSC" przy WYDAWNICTWIE "EPOKA"

"NIEZALEZNOŚĆ" - Pismo NSZZ "Solidarność" - Region Mazowsze

"NTO" - Informator Wewnętrzny dla kół nauki, techniki, oświaty NSZZ "Solidarność" - Region Mazowsze

Projekt ustawy o cenzurze, przygotowany przez Komitet Porozumiewawczy Stowarzyszeń Twórczych i Naukowych, i zaakceptowany przez "Solidarność", przewiduje w art.4:

"Nie podlegają kontroli: ...

10.) publikacje organizacji politycznych i społecznych, związków zawodowych, związków wyznaniowych i stowarzyszeń przeznaczonych dla ich członków i opatrzone taką klauzulą."